

2022/2142(INI)

22.3.2023

LAUSUNTO

ulkoasiainvaliokunnalta

perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunnalle

EU:n perussopimukseen sisältyvien siirtymälausekkeiden täytäntöönpanosta
(2022/2142(INI))

Valmistelija: Tineke Strik

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Ulkoasiainvaliokunta pyytää asiasta vastaavaa perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

- A. ottaa huomioon, että yhä useammat uhat, kuten Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan, autoritarismin jatkuva maailmanlaajuinen lisääntyminen, Kiinan kansantasavallan itsetietoinen ulkopolitiikka, ilmastohätätila ja covid-19-pandemian vaikutukset, muokkaavat perusteellisesti EU:n välitöntä geopoliittista ympäristöä ja kannustavat sitä omaksumaan vahvemman ja johdonmukaisemman roolin kansainvälisillä foorumeilla; katsoo, että unionin mahdollisen tulevan laajentumisen vuoksi on entistä kiireellisempää toteuttaa sisäisiä uudistuksia ja luopua yksimielisyysvaatimuksesta; katsoo, että nykyinen vaatimus neuvoston yksimielisyydestä kaikissa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU-sopimuksen) V osaston asioissa on yksi EU:n suurimmista puutteista ja vaikuttaa unionin toimintakykyyn ja sen vuoksi unioni ei kykene vastaamaan moniin nykypäivän haasteisiin; katsoo, että EU:n päätöksentekoprosessien uudistamisen olisi siksi oltava jäsenvaltioiden prioriteetti, jotta voidaan varmistaa, että EU voi reagoida nopeammin uusiin ja tuleviin haasteisiin;
- B. ottaa huomioon, että erityisesti SEU-sopimuksen 48 artiklan 7 kohdassa ja 31 artiklan 3 kohdassa määrättyjen nopeiden, tehokkaiden ja vaikuttavien ulkopolitiittisten toimien sekä turvallisuus- ja puolustustoimien potentiaalia ei ole vielä hyödynnetty yhteisen uhkakäsityksen, strategisen yhteistyön kulttuurin ja jäsenvaltioiden poliittisen tahdon puuttumisen vuoksi;
- C. katsoo, että neuvoston tai Eurooppa-neuvoston yksimielisellä päätöksellä käyttöönotettavia siirtymälausekkeitä voitaisiin käyttää, jotta yksimielisyysvaatimus voitaisiin korvata välittömästi määränemmistöpäätöksillä tietyillä politiikan aloilla lukuun ottamatta päätöksiä, joilla on sotilaallista merkitystä, ja puolustusalan päätöksiä, ja toteaa, että tämä tehostaisi välittömästi päätöksentekoa EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) alalla; katsoo, että näin EU voisi reagoida nopeammin ja päättäväisemmin Euroopan turvallisuusympäristön dramaattiseen muutokseen, joka johtuu Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaa vastaan; katsoo, että määränemmistöpäätösten käyttö voisi myös suojata EU:ta kolmansien maiden painostukselta ja hajota ja hallitse -taktiikalta;
- D. ottaa huomioon, että Euroopan tulevaisuuskonferenssi osoitti kansalaisten haluavan, että ulko- ja turvallisuuspolitiikan alan päätöksentekoa tehostetaan tekemällä määränemmistöpäätöksiä yksimielisten päätösten sijaan;
- E. ottaa huomioon, että neuvoston puheenjohtajavaltiona toiminut Tšekki lähetti jäsenvaltioille kirjeen, jossa oli luettelo erityisistä politiikan aloista, joilla voitaisiin siirtyä määränemmistöpäätöksiin;

- F. ottaa huomioon, että puheenjohtajavaltio Tšekki luetteli 11 konkreettista ulkoasioita sekä yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa (YTPP) koskevaa toimea, jotka liittyvät SEU-sopimuksen 24, 27, 28, 29, 37, 39, 41, 42 ja 44 artiklaan;
1. pitää valitettavana, että siirtymälausekkeita ei ole koskaan käytetty YUTP:n alalla jäsenvaltioiden poliittisen tahdon puuttumisen, vuoksi ja toteaa tämän olevan vastoin parlamentin asiaa koskevaa selkeää kantaa ja kansalaisten Euroopan tulevaisuuskonferenssin yhteydessä esittämiä suosituksia; katsoo, että uudet maailmanlaajuiset haasteet ja unionin välitön geopoliittinen ympäristö ja epävakaa turvallisuustilanne, joka johtuu erityisesti Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaa vastaan, edellyttävät selvästi, että EU ottaa käyttöön nopeampia ja tehokkaampia päätöksentekoprosesseja;
 2. on vahvasti sitä mieltä, että yksimielisyyteen perustuva neuvoston päätöksentekoprosessi SEU-sopimuksen V osastoon kuuluvissa asioissa ei sovellu ollenkaan uusiin kansainvälisiin haasteisiin ja kriiseihin vastaamiseksi tehokkaasti ja EU:n ennakoivien ja päättävien ulkoisten toimien muokkaamiseksi kansainvälisissä yhteyksissä; toteaa, että siirtymälausekkeet voisivat tehostaa EU:n päätöksentekoa, jos ne otetaan käyttöön; katsoo kuitenkin, että siirtymälausekkeissa on huomattavia puutteita, jotka johtuvat siitä, että niiden käyttöönotto edellyttää yksimielistä päätöstä, ja katsoo, että perussopimusta on tämän vuoksi muutettava; kehottaa jäsenvaltioita osoittamaan poliittista tahtoa rajoittaa yksimielisen päätöksenteon käyttöä käyttämällä siirtymälausekkeita ja luopua käytännöstä, jossa veto-oikeutta käytetään unionin ulkoiseen toimintaan liittyvissä asioissa myönnytysten saamiseksi niihin liittymättömillä politiikan aloilla;
 3. kehottaa neuvoston puheenjohtajavaltiota Ruotsia ja tulevaa puheenjohtajavaltiota Espanjaa toteuttamaan jatkotoimia neuvoston puheenjohtajavaltiona toimineen Tšekin aloitteen johdosta ja aloittamaan lisäämällä siirtymälausekkeiden käytön YUTP:n erityisillä aloilla ja komission asianmukaisessa ulkoisessa toiminnassa tämän mietinnön hyväksymisen jälkeen pidettävän ensimmäisen neuvoston kokouksen esityslistalle ja päättämään sen käyttöönotosta viipymättä ja viimeistään tämän vaalikauden loppuun mennessä;
 4. muistuttaa, että SEU-sopimuksen 48 artiklan 7 kohta ja 31 artiklan 3 kohta sisältävät siirtymälausekkeita, jotka mahdollistavat yksimielisen päätöksenteon korvaamisen määräenemmistöpäätöksillä SEU-sopimuksen V osastoon kuuluvissa asioissa; kehottaa jäsenvaltioita hyödyntämään siirtymälausekkeita, etenkin SEU-sopimuksen 31 artiklan 3 kohtaan sisältyvää siirtymälausekettä, kaikilta osin ja viipymättä, erityisesti ensisijaisilla aloilla;
 5. kehottaa jäsenvaltioita kehittämään edelleen yhteistä uhkakäsitystä ja strategisen yhteistyön kulttuuria poliittisen tahdon rinnalla ja siirtymään ensisijaisena asiana määräenemmistöpäätöksiin tietyillä YUTP:n aloilla ja asiaankuuluvilla komission ulkoisen toiminnan aloilla ja aloittamaan tämän vuoden kuluessa ottamalla käyttöön siirtymälausekkeet ensisijaisilla aloilla; tähdentää, että näihin ensisijaisiin aloihin kuuluu kaikki päätöksenteko, joka koskee unionin pakotejärjestelmiä ja erityisesti EU:n maailmanlaajuisesta ihmisoikeuspakotejärjestelmästä sekä kaikkia toimenpiteitä, jotka liittyvät Venäjän hyökkäyssotaan Ukrainaa vastaan, mukaan lukien rajoittavat

toimenpiteet, puolustusapu ja rahoituksellinen ja taloudellinen tuki sekä EU-jäsenyysproessin välivaiheet; kehottaa jäsenvaltioita harkitsemaan siirtymistä määränemmistöpäätöksiin joissakin YTPP:tä koskevissa neuvoston päätöksissä, lukuun ottamatta SEU-sopimuksen 42 artiklan 7 kohdassa vahvistettua yhteistä puolustusta koskevaa lauseketta, ja sellaisten YTPP:n sotilasoperaatioiden perustamisessa ja käynnistämisessä, joihin ei liity toimeenpanovaltuuksia;

6. kehottaa neuvostoa hyödyntämään enemmän SEU-sopimuksen 31 artiklan 2 kohdassa vahvistettua joustavuutta; kehottaa Eurooppa-neuvostoa tarkastelemaan sitä, että enemmän YUTP:hen ja asiaankuuluvaan komission ulkoiseen toimintaan liittyviä päätöksiä, jotka koskevat sekä unionin suhteita yksittäiseen maahan tai alueeseen että tiettyä aihetta, tehtäisiin SEU-sopimuksen 22 artiklan 1 kohdan mukaisten unionin strategisten etujen ja tavoitteiden mukaisesti, ja mahdollistamaan siten määränemmistöpäätöksenteon SEU-sopimuksen 31 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
7. kehottaa jäsenvaltioita hyödyntämään tarvittaessa enemmän tehostettua yhteistyötä YUTP:n aloilla ja asiaankuuluvilla komission ulkoisen toiminnan aloilla ja harkitsemaan päätösten tekemistä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 330 artiklassa ja 333 artiklan 1 kohdassa vahvistettujen määränemmistöä koskevien määräysten mukaisesti;
8. tähdentää, että SEU-sopimuksen V osastoa koskevien siirtymälausekkeiden käyttöönotto ja täytäntöönpano eivät saa aiheuttaa viivästyksiä eivätkä toimia tekosyynä sille, ettei ole poliittista tahtoa helpottaa valmistelukunnan koolle kutsumista aktiivoimalla SEU-sopimuksen 48 artiklassa vahvistettu perussopimusten tarkistusmenettely, jonka tavoitteena olisi muun muassa sen vahvistaminen perussopimuksissa, että määränemmistöpäätöksiä sovelletaan kaikissa YUTP:hen liittyvissä asioissa ja asiaankuuluvilla komission ulkoisen toiminnan aloilla;
9. toteaa jälleen, että YUTP:n, YTPP:n ja komission ulkoisen toiminnan vahva parlamentaarinen valvonta on tarpeen vastuuvollisuuden ja demokraattisen legitimitetin varmistamiseksi; kehottaa neuvostoa, komissiota ja Euroopan ulkosuhdehallintoa tekemään proaktiivisesti yhteistyötä parlamentin kanssa ja pitämään sen ajan tasalla; sitoutuu parantamaan valvontamekanismiensa tehokkuutta erityisesti siltä osin kuin se voisi edistää päätöksenteon nopeuttamista neuvostossa;
10. toteaa jälleen, että odotettaessa siirtymälausekkeiden käyttöönottoa ja määränemmistöpäätösten täysimääräistä soveltamista YUTP:n aloilla ja asiaankuuluvilla komission ulkoisen toiminnan aloilla olisi käytettävä useammin SEU-sopimuksen 31 artiklassa vahvistettua mahdollisuutta rakentavaan äänestämästä pidättymiseen, jotta voidaan päästä jäsenvaltioiden mahdollisesti aiheuttamista pattitilanteista;
11. kehottaa käyttämään siirtymälausekkeitä myös niillä aloilla, joilla vastuu on annettu EU:lle.

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	22.3.2023
Lopullisen äänestyksen tulos	+ : 48 - : 10 0 : 2
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Włodzimierz Cimoszewicz, Michael Gahler, Kinga Gál, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Sandra Kalniete, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, David Lega, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Lukas Mandl, Pedro Marques, Fulvio Martusciello, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Matjaž Nemeč, Gheorghe-Vlad Nistor, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Satouri, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Hermann Tertsch, Dragos Tudorache, Thomas Waitz, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Bernhard Zimniok, Željana Zovko
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Engin Eroglu, Georgios Kyrtzos, Sergey Lagodinsky, Erik Marquardt, Pina Picierno, Mick Wallace, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos, Milan Zver
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (209 art. 7 kohta)	Annika Bruna, Clare Daly, Margarida Marques, Javier Moreno Sánchez

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

48	+
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Michael Gahler, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, David Lega, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Lukas Mandl, Fulvio Martusciello, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos, Željana Zovko, Milan Zver
Renew	Petras Auštrevičius, Engin Eroglu, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Georgios Kyrtos, Ilhan Kyuchyuk, Dragoș Tudorache, Salima Yenbou
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Dietmar Köster, Margarida Marques, Pedro Marques, Sven Mikser, Javier Moreno Sánchez, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Pina Picierno, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos
Verts/ALE	Alviina Alametsä, François Alfonsi, Sergey Lagodinsky, Erik Marquardt, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Thomas Waitz

10	-
ECR	Hermann Tertsch, Charlie Weimers
ID	Annika Bruna, Bernhard Zimniok
NI	Kinga Gál, Kostas Papadakis
PPE	Miriam Lexmann
The Left	Clare Daly, Manu Pineda, Mick Wallace

2	0
S&D	Sergei Stanishev, Elena Yoncheva

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää